

Arbeidsverksted Bergen 2025

Samskaping om velferdstjenester

Hvordan styrke handlingsrommet for samskaping om velferdstjenester i distrikt?

Rapport og kunnskapsgrunnlag fra arbeidsverkstedet

Sluttrapporten er skrevet av Trude Risnes, Christine Walnum og Hanne Falch Kristoffersen

Deler av teksten i rapporten er sammenstilt med hjelp av KI, og kvalitetssikret av Distriktsenteret.

..

Innholdsoversikt

1. Sammendrag	3
2. Bakgrunn	4
3. Mål	4
4. Praktisk gjennomføring av verksted	5
4.1 Program for verkstedet	5
4.2 Metode	5
5. Oppsummeringer fra foredrag	6
5.1 “Innovasjon og samskaping, hva snakker vi egentlig om?”, ved Eugene Guribye, NORCE Research / Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	6
5.2 “Norsk frivillig sektor og samarbeid med kommunene”, ved Håkon Trætteberg, Institutt for samfunnsforskning/Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor	7
5.3 “Kommuner, frivillighet og samskaping ved Frivilligsentralene”, ved Eivind Hageberg, Ideas2Evidence	8
5.4 “Samskappingsmodell som rammeverk for bedre praksis”, ved Gard R. Høibjerg, Ideas2Evidence	9
5.5 “Rettslige rammer for samarbeid med frivilligheten”, ved Ingrid Køhler Knutsen, Helsedirektoratet	10
5.6 “Samskaping om helse- og omsorgstjenester i praksis”, ved Susanne Fagerbakke, Verdighetscenteret	11
5.7 Samtale med praksisfeltet, ved Lars Kobro, Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende innovasjon	12
6. Oppsummering gruppearbeid	13
7. Resultat fra evaluering	14
7.1 Oppsummering av evaluering etter verkstedet	14
8. Oppsummering med anbefalinger og innspill til veien videre	15
8.1 Kort oppsummering	15
8.2 Anbefalinger videre	16
9. Vedlegg	17
9.1 Vedlegg deltagere	17

1. Sammendrag

Arbeidsverkstedet samlet forskere, kommuner, frivilligsentraler og nasjonale aktører for å utforske hvordan samskaping mellom kommune og frivillighet kan styrke velferdstjenester i distriktskommuner. Bakgrunnen er demografiske endringer, press på kommunale tjenester og økende behov for samarbeid på tvers av sektorene. Frivilligheten står sterkt i distriktene, men både kommuner og frivillige møter utfordringer knyttet til kapasitet, koordinering og uklare roller.

Foredragene pekte på store muligheter for samskaping, men også flere barrierer. Innovasjon i offentlig sektor er hemmet av «prosjekthelvete», manglende implementering og lite deling av opparbeidede løsninger. Forskning viser at frivilligheten er omfattende, men skjevt fordelt, og at samskaping fungerer best når roller, ansvar og forventninger er tydelig avklart. Frivilligsentralene trekkes fram som en nøkkelaktør for frivillig innsats utenfor de egenorganiserte frivillige foreningene. Forskerne tydeliggjorde funn som peker på at det er behov for klarere rammer og nasjonale føringer, særlig i gråsoner mellom frivillig innsats og lovpålagte tjenester.

Praksiserfaringer fra kommunene understreket viktigheten av å våge å prøve, bygge møteplasser, ivareta frivillige gjennom opplæring og oppfølging, og legge til rette for fleksibel frivillighet. Samtidig ble mangelfull koordinering, byråkrati og kortsiktige tilskudd trukket fram som hindringer.

Gruppearbeidene i arbeidsverkstedet bekreftet behovet for tydelige rammer, bedre verktøy, kompetanse i samskapingsledelse og mer erfaringsdeling – også av det som ikke fungerer.

Evalueringen av verkstedet viste bred tilfredshet og stor relevans for deltakerne. Det ble etterlyst mer tid til praktiske metoder og flere møteplasser.

Anbefalingene peker på at Distriktssenteret bør ta en tydelig rolle som fasilitator for nettverk og utvikler av enkle, praksisnære verktøy for kommuner og frivillighet. Se også landingsiden for [Samskaping](#) på [Distriktssenteret.no](#)

Kommunene anbefales å styrke relasjonsbygging, avklare roller, involvere frivilligheten tidlig og gjøre det enklere å bidra.

Fra nasjonale myndigheter er det behov for tydeligere rammer for samskapingen, og mer langsiktige og forutsigbare ordninger for utviklingsarbeid.

Samlet viser rapporten et stort potensial for samskaping i distriktene dersom rammene blir tydeligere, kompetansen styrkes, og kunnskap gjøres mer anvendbar og tilgjengelig for de som står i hverdagspraksisen.

2. Bakgrunn

Sentraliserende flyttemønstre, aldrende befolkning og lavere fødselstall har konsekvenser for kommunenes tilgang til kompetanse, tjenesteutvikling og økonomiske bærekraft. Særlig gjelder dette små distriktskommuner. Dagens arbeidsmåter og velferdstjenester utfordres, men hva er framtidens løsninger?

Frivilligheten er en sterk samfunnskraft, særlig i småsamfunn, og tverrsektorielt samarbeid mellom frivillighet, kommune og næringsliv blir pekt på som del av framtidens velferdsløsninger. Dette er bl.a løftet i NOU 2011:11, [Meld.St 24 \(2022-2023\)](#) og i [mandat for innovasjons- og samskappingsutvalget](#). Vi vet at kommuner og frivillighet i hovedsak allerede samarbeider godt. Samtidig utfordres særlig distriktskommunene på kapasitet til utviklingsarbeid. Frivilligheten står selv også i endring og aldring. Med dette som bakteppe:

Hvordan styrke tverrsektorielt samarbeid og samskaping om velferdstjenester i distrikt, med verdi for innbyggere, lokalsamfunn og kommune? Hvilke gevinster kan mer og bedre tverrsektorielt samarbeid og samskaping mellom kommune og frivillighet gi?

Dette er sentrale problemstillinger i Distriktssenterets kunnskapsbygging om samskaping av velferdstjenester i distrikt. En kartlegging av frivilligsentralenes rolle ble gjort i 2024, oppsummerte i rapporten [«Sammen om velferdstjenester? Frivilligsentralen, kommunen og samskaping av velferdstjenester i Distrikts-Norge»](#) (Ideas2evidence). Initiativet til et arbeidsverksted er en oppfølging og videreføring av arbeidet.

3. Mål

Arbeidsverkstedet ble planlagt og gjennomført med utgangspunkt i følgende mål:

Arbeidsverkstedet skal samle ressurspersoner fra praksis- og forskningsfeltet for å utforske samskaping og om velferdstjenester i distrikt, og hvordan slikt tverrsektorielt samarbeid mellom kommuner og frivillighet i distriktene kan styrkes.

Mål for arbeidsverkstedet - oppsummert:

- Løfte fram og dele kunnskap, erfaringer og problemstillinger om samskaping av velferdstjenester i distriktene.
- Bygge et kunnskapsgrunnlag og få innspill til aktuelle forskningsspørsmål og konkrete grep som kan gjøre det enklere for kommuner og frivillighet å samskape mer og bedre.
- Sikre at resultatene fra verkstedet får praktisk nytte for kommuner, frivilligsentraler og frivilligheten.
- Skape innspill til videre politikktutvikling og bidra til Distriktssenterets kunnskapsbygging og tydeliggjøre Distriktssenterets mulige rolle som kunnskapsmekler.

4. Praktisk gjennomføring av verksted

4.1 Program for verkstedet

Program

- 09.30 Oppmøte og registrering
- 10.00 Velkommen og introduksjon ved Distriktssenteret
- 10.20 Innovasjon og samskaping - kva snakker vi egentlig om? Ved Eugene Guribye
- 10.40 Grupperefleksjon
- 10.45 Kommuner og frivillighet i samskaping om velferdstjenester. Ved Håkon S- Trætteberg
- 11.10 Pause
- 11.20 Samskaping om velferdstjenester – kommuner og frivilligsentraler i distrikt. Ved Eivind Hageberg
- 11.35 Helsedirektoratets rettslige rammer for samarbeid. Ved Ingrid Køhler Knutsen
- 11.50 Samtale med praksisfeltet - Å samskape velferd i praksis
- 12.30 Lunsj
- 13.15 Gruppedrøfting: Rammer og handlingsrom
- 13.40 Samskappingsmodell som rammeverk for bedre praksis. Ved Gard Høibjerg
- 14.00 Samhandlingsmodell. Samskaping om helse- og omsorgstjenester i praksis. Ved Susanne Fagerbakke
- 14.20 Pause - litt å bite i
- 14.35 Gruppedrøfting: Verktøy- og kunnskapsutvikling. Kva har vi i dag. Hva må vi ha mer av
- 15.05 Gruppedrøfting: Videre anbefalinger
- 15.35 Oppsummering og avrundning
- 15.45 Slutt

4.2 Metode

Programmet besto av innlegg fra forskere, Helsedirektoratet og Verdighetssenteret. Hvert innlegg ble fulgt av gruppeoppgaver, og dagen var organisert i fire temabolker: Felles forståelse, rammer og handlingsrom, arbeidsmåter, tiltak og verktøy og anbefalinger for politikk og praksis. Det ble også gjennomført en panelsamtale der kommunene delte erfaringer fra samskaping i praksis.

For å fremme refleksjon og erfaringsdeling ble deltakerne fordelt i grupper med variert bakgrunn. På bordene lå det duker med gruppeoppgaver og plass til å notere underveis.

En grundig dokumentasjon var avgjørende for resultatet av dagen. Alle innlegg ble filmet, en kommunikasjonsmedarbeider skrev referat fra hele dagen, og hver gruppe hadde duker for notater og en representant fra Distriktssenteret til stede. I tillegg ble det tatt bilder og gjennomført intervjuer med flere deltakere mot slutten av dagen.

Dokumentasjonen og filmene fra samlingen brukes både i denne rapporten og som grunnlag for videre kunnskapsleveranser som formidler innsikten som kom fram gjennom innlegg og gruppediskusjoner.

5. Oppsummeringer fra foredrag

5.1 "Innovasjon og samskaping, hva snakker vi egentlig om?", ved Eugene Guribye, NORCE Research / Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Foredraget startet med å gi deltagerne en historisk reise, der dagens situasjon ble sammenlignet med den for 50 år siden. Da var utfordringsbildet sterk vekst i antall eldre, mangel på arbeidskraft og behov for likestilling i familie og arbeidsliv. Oppbyggingen av omsorgssektoren beskrives i dag som innovasjon, der omsorgsoppgaver ble flyttet fra familien til det offentlige. Målet var å frigjøre arbeidskraft for å øke samfunnets produktivitet, der man fant løsninger på tvers av sektorene. Ved å avløse noen av oppgavene som tidligere lå til familien, og tilførte oppgaver til det offentlige, fikk man flere inn i arbeidslivet og økte samfunnets samlede kapasitet.

Guribye viser til definisjonen av innovasjon i Stortingsmelding 30: «innovasjon i offentlig sektor kan være en ny eller vesentlig endret tjeneste, produkt, prosess, organisering eller kommunikasjonsmåte». Det presiseres at innovasjonen er ny, i den betydning at den er ny for den aktuelle virksomheten, men kan likevel være kjent for og iverksatt av andre. Det løftes videre fram viktige poeng fra KS innovasjonsbarometer: Forskjeller mellom store og små kommuner øker. Under 4 av 10 virksomheter har gjort noe aktivt for å spre innovasjonen, og andelen har gått ned. Her sier Guribye at vi må ha mer interkommunalt samarbeid og følgekommuner når det skjer innovasjonsprosesser.

«Prosjekthelvete» blir beskrevet som at det ofte gis finansiering til ideutvikling, utforskning, utvikling og delvis testing av det man vil finne opp. Men det er sjeldent midler til å faktisk implementere, oppskalere og spre læring om det man har funnet opp. Resultatet blir at mange blir gående i en runddans i jakten på å finne opp det nye, og lykkes dermed ikke med å spre alt det gode som allerede er utviklet. Dette bør være et prioritert første skritt for å styrke innovasjon.

Innovasjon er ikke mulig uten feiltrinn, det illustreres ved brødrene Wright som i 1903 utviklet en tidlig versjon av fly. Det å feile er å lære, innovasjon er høy risiko og det bør tilrettelegges for det. Guribye stiller spørsmålet hvilke rammebetingelser har kommuner egentlig for en innovasjonskultur, der kommunal kollaps og innskrenkninger er viktige stikkord. Samskaping er en av de store innovasjonene som det offentlige legger opp til. Frivillige kan være en mulig løsning, som det fremmes i kommune 3.0 der man skal bryte grensene mellom innbyggere og kommunalt ansatte.

I kritisk forskning om samskaping påpekes det at dette kan være et alibi for å bygge ned offentlig sektor, mens andre peker på at samskapsteori er påvirket av normative ambisjoner. Med det siste menes at man har funnet en løsning basert på ønskelig resultat, mer enn at man har gjort analyser på hvordan forutsetninger de ulike sektorene har for å oppnå det. Guribye plukker opp tråden med at det er allerede stort press på pårørende, og at det er store mørketall på sykefravær og deltidsstillinger med årsak i pårørendeoppgaver. Dette går på nytt ut over produktiviteten i samfunnet.

Frivilligheten i Norge er dessuten ikke mest fokusert rundt omsorgsarbeid og helse. Øverst på listen over organisasjonstyper i frivillig arbeid er nemlig idrett og sport, velforeninger, hobby og fritid. Det er ikke på disse områdene behovet er mest presset. Frivillighet i Norge er blant toppen i Europa, så spørsmålet er hvor mye mer kan vi hente? Viktige private verdier hos den frivillige kan være nettverk, mening, mestring, cv, personlige relasjoner til omsorgstrengende, livskvalitet, samfunnsdeltagelse osv.

Skal man lykkes med samskaping må man forstå begge verdisettene. Det er avgjørende at alle involverte parter har innsikt i og respekt for hverandres verdigrunnlag. Dette innebærer at både offentlige aktører, frivillige og innbyggere må sette seg inn i hvilke prinsipper, mål og prioriteringer den andre parten har. Først når man har en felles forståelse for disse ulike verdisettene, kan man sammen finne løsninger som ivaretar både samfunnets og individenes behov. Dette bidrar til å legge et godt grunnlag for samarbeid, tillit og innovasjon i utviklingen av nye tjenester og arbeidsmåter.

5.2 "Norsk frivillig sektor og samarbeid med kommunene", ved Håkon Trøttestad, Institutt for samfunnsforskning/Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor

Den norske frivillige sektoren er i stor grad organisert gjennom frivillige organisasjoner, med røtter i historiske folkebevegelser som avholdsbevegelsen, arbeiderbevegelsen og målørsla. Disse bevegelsene har hatt stor betydning for utviklingen av både sivilsamfunnet og velferdsstaten. Organisasjonene er ofte bygget opp med lokale, regionale og nasjonale ledd, på lignende måte som offentlig sektor, og har lenge vært bærebjelker for frivillig innsats i Norge. Selv om mer frivillighet i dag skjer uorganisert, foregår fortsatt det meste av innsatsen innenfor organiserte rammer, noe som er et særtrekk ved norsk sivilsamfunn.

Frivillig sektor har tre sentrale og tett sammenvevde samfunnsroller. For det første fungerer frivilligheten som en sosial møteplass, der mennesker møtes, bygger fellesskap og opplever tilhørighet – en viktig motivasjon for engasjement. For det andre spiller frivillige organisasjoner en sentral rolle i demokratiet, ved å representere interesser og formidle innbyggernes stemmer inn i politiske prosesser på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. For det tredje bidrar frivilligheten til tjenesteyting, både gjennom profesjonelle ideelle aktører og gjennom bred frivillig innsats som besøkstjenester, leksehjelp og aktiviteter innen helse og omsorg. Disse rollene er gjensidig avhengige, og endringer i én påvirker de andre.

Norge ligger i verdenstoppen når det gjelder frivillig deltakelse: Rundt 62 prosent deltar i frivillig arbeid i løpet av et år, og 37 prosent deltar månedlig. Samtidig er innsatsen skjevt fordelt. Omtrent 17 prosent av befolkningen, de såkalte kjernefrivillige, står for rundt to tredjedeler av den totale innsatsen, mens resten bidrar mer sporadisk. Selv om frivilligheten samlet sett er stabil, har den gjennomsnittlige innsatsen per person gått noe ned.

Frivilligheten er også i endring. Færre ønsker å ta på seg styreverv og langsiktige organisatoriske roller, mens flere foretrekker kortvarig, konkret og fleksibel innsats. Dette kan gi inntrykk av at det er vanskeligere å rekruttere frivillige, selv om viljen til å bidra fortsatt er høy. En viktig utfordring er mangel på koordinering – frivillig innsats utløses ofte først når noen tar ansvar for å organisere den.

Det finnes også geografiske forskjeller. Rurale kommuner har ofte en høyere andel frivillige enn mer sentrale strøk, blant annet på grunn av tette sosiale nettverk og oversiktlige miljøer. Samtidig er den samlede ressursen mindre i små kommuner fordi befolkningsgrunnet er lavere.

Samarbeid mellom frivillig sektor og kommunene, ofte omtalt som samskaping, kan ha flere former: Frivilligheten kan ha en supplerende rolle ved å dekke sosiale og relasjonelle behov, en forsterkende rolle ved å tilføre ekstra ressurser og kompetanse, eller fungere som et kritisk korrektiv som utfordrer offentlig sektor. Et viktig prinsipp er at samarbeid ikke må svekke frivillighetens autonomi og uavhengige rolle.

Den norske modellen kjennetegnes av en sterk stat og et sterkt sivilsamfunn i tett samspill, ofte beskrevet som «integrert autonomi». Innen helse- og omsorgstjenestene er handlingsrommet for samskaping mer

begrenset på grunn av reguleringer og profesjonskrav, og frivilligheten passer best i sosiale og relasjonelle oppgaver. Grensene mellom frivillig innsats og kommunalt ansvar kan være uklare, noe som gjør god koordinering avgjørende.

Avslutningsvis viser forskning at samarbeid mellom kommuner og frivillighet i Norge fungerer relativt godt, men at vellykket samskaping forutsetter lokal tilpasning, realistiske ambisjoner, felles forståelse av roller og åpenhet om makt og ansvar. Målet bør være bedre kvalitet og rikere tjenester – ikke primært kostnadsbesparelser.

5.3 "Kommuner, frivillighet og samskaping ved Frivilligsentralene", ved Eivind Hageberg, Ideas2Evidence

Hageberg presenterte kjennetegn, funn og anbefalinger fra kartlegging av hvordan frivilligsentraler samarbeider med kommuner og andre lokale aktører om velferdstjenester i distriktene.

Frivilligsentralene trekkes ofte fram i diskusjoner om samskaping og frivillighet. De utgjør en formalisert, landsdekkende infrastruktur i både byer og distrikter, etablert for å utløse frivillig innsats og fungere som bindeledd mellom kommune, frivillig sektor og andre lokale aktører. Med faste ansatte representerer de en viktig kompetanse- og kapasitetsressurs for koordinering og oppfølging av frivillig aktivitet.

Samtidig er frivilligsentralene hybride aktører i skjæringspunktet mellom kommune, frivillighet og statlige føringer, med stor variasjon i organisering og innhold. Noen er kommunale, andre eid av frivillige organisasjoner. Dette gir ulike forventninger, beslutningslinjer og innganger til samarbeid, og gjør rolleavklaring viktig i samskaping.

Rollen som aktivitetsskaper og koordinator kan innebære ulike former for samskaping, med ulike konsekvenser for organisering og rolleavklaringer.

Samskaping i praksis reiser flere prinsipielle utfordringer i grenseflatene mellom kommune, frivillighet og frivilligsentraler, særlig knyttet til gråsoner der frivillige involveres i oppgaver med høy grad av profesjonalitet. Dette understreker behovet for både lokale avklaringer og tydeligere nasjonale rammer.

Ulike aktører har også ulike motivasjoner for samarbeid. Kommunene vektlegger stabilitet, forutsigbarhet og økonomi, mens frivilligheten og frivilligsentralene legger størst vekt på meningsfulle oppgaver og frivillig engasjement. Slike forskjeller kan skape gnisninger dersom de ikke adresseres eksplisitt.

Kartleggingen viser at samarbeid i liten grad preges av konkurranse om frivillige eller midler, og at mange aktører opplever å delta i hele utviklingsløpet, ikke bare som leverandører. Dette tyder på reell samskaping gjennom idéutvikling og planlegging. Samtidig er rolle- og grenseavklaringer ofte for svake, noe som kan føre til at frivillige settes i krevende oppgaver uten tilstrekkelig støtte.

Erfaringene peker på behov for tydelige lokale avklaringer mellom kommune, frivilligsentral og organisasjoner, samt nasjonale retningslinjer for oppgaver som krever høy profesjonalitet og kan innebære krevende situasjoner.

5.4 "Samskappingsmodell som rammeverk for bedre praksis", ved Gard R. Høibjerg, Ideas2Evidence

Gard Ringen Høibjerg presenterte grunnlaget for og et utkast til en samskappingsmodell utviklet i prosjektet [Sammen om velferdstjenester](#). Kartleggingen utført av Ideas2Evidence viser behov for mer presise og praktiske rammer for samskaping mellom kommuner og frivilligsentraler. Modellen bygger på tjenesteteori og empiriske funn fra intervjuer, spørreundersøkelser og dokumentanalyser.

Modellen tar utgangspunkt i noen grunnleggende forutsetninger: Samskaping mellom offentlig og frivillig sektor skal skje på frivillighetens premisser, velferdstjenester leveres av mange aktører, og forstås bredt som tiltak som bidrar til økt livskvalitet. Samskaping forstås som den utviklende aktiviteten, mens samproduksjon handler om at ikke-tradisjonelle aktører deltar i selve tjenesteytingen.

Gjennomgang av kommunale planer viser at samskaping er et utbredt ideal, men ofte svakt definert i praksis. Uklare begreper gjør samskaping sårbar for å bli et «magisk» løsningsord uten nødvendig innsats, avklaringer og kompetanse.

Modellen skiller mellom tre former for samskaping: verdisamskaping med utgangspunkt i tjenestemottakerens opplevelse av verdi, samskaping av tjenester gjennom felles utvikling (codesign), og samproduksjon der frivillige deltar i tjenesteytingen. Hensikten er å tydeliggjøre skillet mellom samskaping og samproduksjon, unngå at frivillighet reduseres til arbeidskraft, styrke samspill internt i kommunen og sikre at verdien vurderes fra tjenestemottakerens perspektiv.

Modellen er syklisk og består av tre nivåer. På nivå 1 forankres samskaping politisk og administrativt, med avklaringer om mål, roller, ansvar og premisser. På nivå 2 skjer tjenesteutvikling gjennom reell involvering av relevante aktører, åpenhet for nye løsninger og tydelig ansvarsdeling. På nivå 3 skjer drift og samproduksjon, med vekt på kvalitet, rekruttering av frivillige og løpende evaluering.

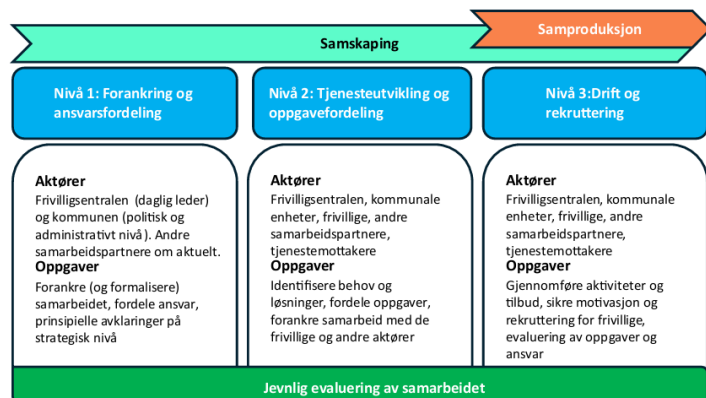

Fig: Fra rapporten "Sammen om velferdstjenester" Ideas2evidence

Et sentralt poeng er at verdien av samskaping må vurderes av tjenestemottakerne. Samtidig viser forskning at kvalitet vurderes opp mot forventninger, noe som gjør tydelige og realistiske forventningsavklaringer avgjørende for legitimitet og opplevd kvalitet.

Kort oppsummert tydeliggjør modellen samskaping som mer enn frivillig innsats: den handler om felles utvikling, klare roller og tjenester som skaper verdi for innbyggerne.

5.5 "Rettslige rammer for samarbeid med frivilligheten", ved Ingrid Køhler Knutsen, Helsedirektoratet

Innlegget tok utgangspunkt i helse- og omsorgssektoren som et krevende, men viktig område for samskaping. Perspektivet er forankret i Bo trygt hjemme-reformen, den brede og sektoroverskridende eldre-reformen som Helsedirektoratet jobber med. En sentral erfaring fra arbeidet der er behovet for tydelige rammer og avklarte roller, særlig i samarbeid mellom kommuner og frivilligheten. I denne sammenhengen har Helsedirektoratet laget et rundskriv om disse [rettslige rammene](#).

Frivilligheten fremheves som en viktig supplerende aktør til offentlig sektor, men begrepet «supplerende tjenester» skaper usikkerhet. Spørsmål om hvor grensen går mellom frivillige bidrag og kommunenes lovpålagte ansvar som for eksempel matombrining og transport, er tilbakevendende utfordringer. Manglende avklaringer kan føre til forsiktighet og redusert samarbeid.

Samarbeidet mellom helse- og omsorgstjenesten og frivilligheten har over tid vært preget av et sterkt problemfokus, særlig knyttet til ansvar, risiko og sårbare brukere som personer med demens. Dette kan komme både fra profesjonene og fra frivilligheten selv. Et ensidig problematiserende perspektiv kan imidlertid hindre utnyttelsen av det betydelige potensialet frivilligheten representerer, noe både Leve hele livet og Bo trygt hjemme understreker.

På bakgrunn av tilbakemeldinger fra sektoren har Helsedirektoratet utarbeidet rundskrivet «Rettslige rammer for samarbeid i helse- og omsorgssektoren». Rundskrivet retter seg mot virksomheter som yter helse- og omsorgstjenester etter helse- og omsorgstjenesteloven og spesialisthelsetjenesteloven, og gjelder både kommunale og private aktører som samarbeider med frivillige organisasjoner eller enkeltpersoner. Rundskrivet gir fortolkning av gjeldende regelverk og skal bidra til mer ensartet praksis og mindre behov for lokale særordninger.

Et viktig tema i rundskrivet er behovet for gode rutiner og samarbeidsavtaler. Slike avtaler bør avklare roller, oppgaver, tidsbruk, ansvar og eventuell økonomisk kompensasjon. Tydelige rammer gir forutsigbarhet og trygghet for både brukere, pårørende, frivillige og kommuner.

En særlig utfordring som løftes frem fra Bo trygt hjemme-arbeidet, er bruk av frivillige som sjåførere. I mange distriktskommuner dekker frivillige store deler av transportbehovet, spesielt for eldre. Transport knyttet direkte til kommunale helse- og omsorgstjenester omfattes av eksisterende rundskriv, men mange lavterskeltilbud som møteplasser, turgrupper og dagtilbud for personer med demens – faller utenfor. Dette reiser spørsmål om ansvar, kompetanse, henting og avlevering, samt grenseflater mot yrkestransport.

Transport pekes på som en nøkkelfaktor for deltakelse, aktivitet og forebygging av ensomhet. Regjeringens bevilgning til aktivitetstilbud for eldre understreker betydningen av dette. Samtidig skaper uklare rammer usikkerhet i kommunene og kan føre til at gode initiativ stopper opp.

Avslutningsvis understrekes behovet for nasjonale avklaringer på tvers av sektorer og departementer. Selv om Helsedirektoratet ikke forvalter transportlovgivningen, kan direktoratet bidra gjennom Bo trygt hjemme-satsingen ved å løfte problemstillinger, spre veiledning og støtte implementering. Målet er at regelverk og veiledning skal synliggjøre muligheter fremfor begrensninger, og gi kommunene trygghet til å utvikle gode løsninger i samarbeid med frivilligheten.

5.6 "Samskaping om helse- og omsorgstjenester i praksis", ved Susanne Fagerbakke, Verdighetssenteret

Fagerbakke presenterte perspektiver og verktøy for samspill og samskaping, basert på senterets erfaringer med samarbeid mellom kommune og frivillighet, særlig innen helse- og omsorgstjenestene.

Verdighetssenteret bruker i liten grad begrepet samskaping, men arbeider systematisk med samspill mellom offentlige tjenester, frivillighet og brukere. Ulike begreper beskriver i stor grad det samme fenomenet, og dette tematiseres også i senterets kursvirksomhet.

Et sentralt verktøy er [Samspillmodellen](#), som har klare likhetstrekk med modeller fra andre aktører, blant annet Ideas2Evidence, men med ulik begrepsbruk, vektlegging og visuell framstilling. Videre ble Involveringstrappa presentert som et verktøy for å synliggjøre ulike nivåer av involvering og tydeliggjøre forventninger, roller og ansvar.

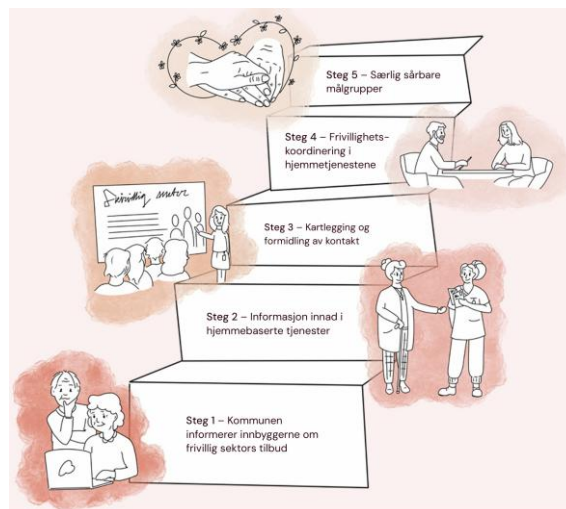
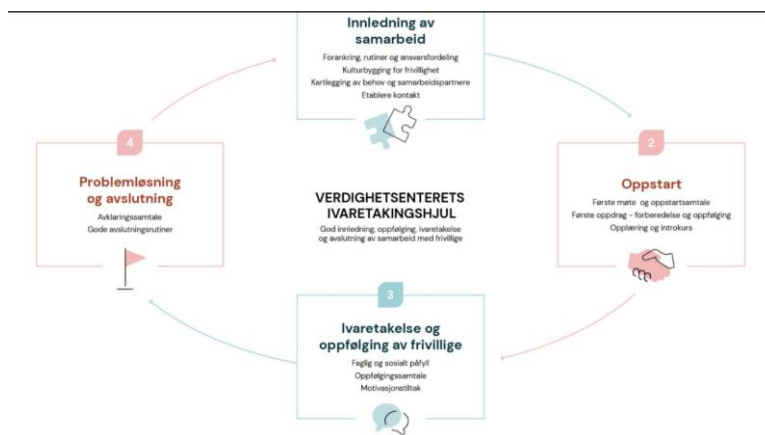

Fig: Samspillmodellen, Verdighetssenteret

Et hovedbudskap i innlegget var behovet for struktur, tydelig ansvars plassering og koordinering. Verdighetssenteret anbefaler at kommunene etablerer en tydelig funksjon for rådgivning og koordinering av frivillighet, ofte omtalt som frivillighetskoordinator. Rollen skal fungere som brobygger mellom kommune og frivillige aktører, både strategisk og operativt. Også på tjenestestedsnivå er tydelig koordinering nødvendig for å sikre mottak og oppfølging av frivillige initiativ. Dette illustreres ved hjelp av [Ivaretakingshjulet](#), se fig.

Manglende koordinering ble trukket fram som et dokumentert hinder for samarbeid, noe mange kommuner og kursdeltakere kjenner seg igjen i. Videre ble behovet for felles rutiner, kompetanse og kulturbygging understreket. Felles kurs og opplæring for ansatte og frivillige ble framhevet som særlig viktig for rolleforståelse og gjensidig anerkjennelse, sammen med tydelig forankring i kommunale planer og etablering av felles arenaer.

Verdighetssenteret anbefaler også kartlegging av lokal frivillighet og bruk av ansvarskart som fordeler ansvar på strategisk, taktisk og operativt nivå.

Et nyere verktøy som ble presentert, [Bo godt hjemme-](#) en håndbok for samspill mellom kommunen og frivillig sektor. I kap fire beskrives Involveringstrappa som er en videreutvikling av omsorgs- eller tjenestetrappa. Den synliggjør hvordan behov og samarbeid varierer over tid. Modellen viser at graden av frivillig involvering må tilpasses tjenestenivået, fra tett kommunal oppfølging i sårbare situasjoner til større handlingsrom ved lavere innsatsnivå.

Avslutningsvis ble noen utfordringsbilder løftet fram, blant annet begrenset kommunal kunnskap om frivillighet, et instrumentelt syn på samarbeid og manglende takt mellom kommune og frivillighet. Etikk ble trukket fram som et gjennomgående tema som ikke kan reguleres fullt ut, men må inngå som en integrert del av arbeidet med samspill og samskaping.

5.7 Samtale med praksisfeltet, ved Lars Kobro, Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende innovasjon

Hva tenker så kommuner og frivilligsentraler om utfordringer og handlingsrommet for samskapte velferdstjenester? Panelsamtalen med representanter fra kommunene Bømlo og Rollag, frivilligsentralene i de to kommunene, Verdighetssenteret og Norges Frivilligsentraler ga et viktig innblikk i samarbeid erfart “fra bakkeplan”.

Lars Ueland Kobro, seniorforsker ved USN, Senter for sosialt entreprenørskap og samskapende sosial innovasjon, innledet til og ledet samtalen. Kobro har kartlagt norske kommuners erfaringer med samskaping i praksis, oppsummert i boka [Jakt på samskaping i kommunale rammer](#).

I samtalen ble sentrale suksessfaktorer for samarbeid mellom kommune og frivillighet løftet frem. Det ble blant annet understreket betydningen av å våge å prøve og faktisk gjennomføre tiltak, samt å forankre samarbeid med frivilligheten i kommunens samfunnsdel gjennom egne strategier. Videre ble samarbeid om møteplasser, organisert transport og våketjeneste trukket frem som gode eksempler på praksis. Panelet pekte også på viktigheten av å gi frivillige tilgang til kompetanseheving og kurs for å skape motivasjon og trygghet i rollen. Behovet for tydelige rammer, herunder taushetsklæringer, retningslinjer og riktige forsikringsordninger, ble særlig fremhevet i arbeid knyttet til rus og psykisk helse. Samtidig ble det pekt på utfordringer knyttet til eksterne tilskudd, som ofte har kort varighet, ressurskrevende søknadsprosesser og omfattende rapporteringskrav.

For stramme krav og for stort ansvar kan virke demotiverende og føre til at frivillige trekker seg. Det ble derfor understreket hvor viktig det er å inkludere frivillige, vise dem verdi og anerkjenne innsatsen deres på lik linje med ansatte. Panelet trakk også frem at bruk av ressurser på tvers av kommunale sektorer ikke nødvendigvis medfører økte kostnader, og at tydelige rammer gjør det enklere for frivillige å føle seg trygge i rollen.

Avslutningsvis ble det fremhevet at både mottakere av frivillige tjenester og ansatte bør ha en tydelig forventningsavklaring om hvilke oppgaver de frivillige skal – og ikke skal – utføre, samt at arbeidet lettes når det er gjensidig forståelse for ulike strukturer, verdier og kulturer.

6. Oppsummering gruppearbeid

Gruppearbeidene tok utgangspunkt i samspill mellom kommune, frivillighet og andre aktører, diskusjonene hadde særlig vekt på samskaping innen helse, omsorg og lokalsamfunnsutvikling i distriktskommuner. Deltakerne delte erfaringer fra praksisfeltet og drøftet rammer, handlingsrom, verktøy og videre anbefalinger.

Fra arbeidsverkstedet i Bergen, bilde KDU

Rammer og handlingsrom

Gruppene var samstemte om at samskaping har stort potensial, men at den må skje innenfor tydelige og trygge rammer. Kommunen har ansvar og myndighet, men bør ikke nødvendigvis være utøvende i alle oppgaver. Frivilligheten skal være et supplement, og ikke en erstatning for lovpålagte tjenester. Klare rolle- og forventningsavklaringer, forankring hos ledelse og politikere, samt forståelse for hverandres sektorer ble fremhevet som avgjørende. Relasjoner, tillit og gjensidig forståelse ble trukket fram som viktigere enn formelle modeller alene.

Muligheter og utfordringer

Samskaping kan gi rikere og mer helhetlige tilbud, styrke inkludering, folkehelse og lokalt fellesskap, og bidra til aktiv mobilisering av innbyggere og pårørende. Samtidig ble det pekt på flere barrierer: manglende forankring, uklare forventninger, høy personavhengighet, rekrutteringsutfordringer og ikke tett nok oppfølging av frivillige. «Prosjekthelvette» – mange kortsiktige prosjekter uten midler til drift og videreføring – ble identifisert som en sentral utfordring, sammen med omfattende søknads- og rapporteringskrav.

Verktøy og kunnskapsutvikling

Det var bred enighet om at det ikke er behov for flere rigide modeller eller programmer. I stedet etterlyses idemodeller, veiledere og eksempler som kan tilpasses lokale forhold, særlig i små og mellomstore distriktskommuner. Det ble understreket at samskaping ikke følger en lineær oppskrift, men krever kompetanse i prosessledelse, konflikthåndtering og improvisasjon. Deltakerne ønsket mer erfaringsdeling – også av det som ikke lykkes – samt å gjøre forskning mer tilgjengelig, forståelig og anvendbar for praksisfeltet, særlig for kommuner og frivillige aktører.

7. Resultat fra evaluering

På slutten av dagen og i etterkant, ble det gjennomført en enkel evaluering av arbeidsverkstedet. I planleggingen av verkstedet var vi særlig opptatt av Distriktssenterets egen nytte, men også at verkstedet skulle være relevant og nyttig for deltakerne. Særlig kommuner, frivilligsentraler og frivilligheten. Med bakgrunn i evalueringen vurderer vi at dette ble en inspirerende og nyttig arbeidsøkt for alle inviterte deltakere.

7.1 Oppsummering av evaluering etter verkstedet

Helhetsvurdering

Deltakerne vurderte verkstedet som faglig solid og relevant. Det ble særlig framhevet som positivt at forskningsbasert kunnskap og praktiske erfaringer ble koblet tett sammen. Verkstedet bidro til gode faglige diskusjoner og erfaringsutveksling på tvers av kommuner, frivillige aktører og organisasjoner.

Faglig innhold og arbeidsform

Det faglige innholdet ble opplevd som gjennomgående relevant og av høy kvalitet, med presentasjon av oppdatert og anvendbar forskning. Samtidig ga flere deltakere uttrykk for at det kunne vært satt av mer tid til konkrete eksempler på arbeidsmetoder som fungerer i praksis. Programmet ble av enkelte opplevd som tett, med et stramt tidsskjema. Det ble også etterlyst flere møteflater og bedre tid til dialog og nettverksbygging.

Oppfølging og videre prioriteringer

På bakgrunn av verkstedet peker deltakerne på flere områder som bør prioriteres videre av Distriktssenteret, i politikikutvikling og i forskning:

Prioriteringer Distriktssenteret:

- deling av verktøy og kompetanse
- videreføring og etablering av flere nettverkssamlinger
- styrket kunnskapsformidling
- etablering av varige nettverk for samskaping mellom kommuner og frivillige aktører i distriktene.

Innspill til politikikutvikling

Deltakerne ga flere råd som vurderes som relevante for videre politikikutvikling på lokalt nivå. Det ble blant annet pekt på behovet for å:

- legge bedre til rette for spontan frivillighet
- sikre tydelig forankring i kommunene, både administrativt og politisk
- ta i bruk eksisterende kompetanse, særlig fra kommuner av tilsvarende størrelse
- lytte til og involvere etablerte frivillige aktører og organisasjoner i utviklingsarbeidet.

Forskningsspørsmål

Verkstedet bidro også til å løfte fram flere sentrale forskningsspørsmål som kan være relevante for videre kunnskapsutvikling. Dette gjelder blant annet:

I hvilken grad samskaping gir resultater i tråd med definerte mål.

Hvilke forskjeller som finnes mellom frivilligsentraler og frivillige organisasjoner.

Se på hva forskjellen på frivillig arbeid er i distrikt og større tettsteder.

Hvilken potensial frivilligheten har på velferdsområdet, sett i lys av at mye frivillig innsats i Norge er knyttet til fritidsaktiviteter.

Om det er mulig å utvikle en felles modell for samskaping på tvers av kommunale tjenester, eller om det er behov for flere ulike modeller.

8. Oppsummering med anbefalinger og innspill til veien videre

8.1 Kort oppsummering

Arbeidsverkstedet ga et bredt og solid bilde av hvordan samskaping om velferdstjenester fungerer i distriktskommuner i dag – og hva som skal til for å få det til å fungere enda bedre.

Deltakerne opplevde verkstedet som faglig sterkt, aktuelt og nyttig. Det som særlig ble trukket fram som verdifullt, var koblingen mellom forskning og erfaringer fra hverdagen i kommuner og frivillighet. Samtidig etterlyste mange mer tid til praktiske eksempler, rom for dialog og møteplasser som kan vare utover selve verkstedet.

Gjennom arbeidet ble det tydelig at samskaping i distriktene rommer et stort potensial, men også noen klare utfordringer: behovet for bedre rammer, mer forutsigbarhet, tydeligere roller, riktig kompetanse og løsninger som faktisk passer små kommuner.

Mange pekte også på at kunnskap og erfaringer må gjøres mer tilgjengelige og konkrete – særlig for dem som står i gjennomføringen i kommuner og frivilligsentraler.

Samlet sett tydeliggjør innspillene et felles ønske om bedre koordinering, enklere verktøy, mer kunnskap om det praktiske samskapingsarbeidet og et styrket samspill på tvers av kommuner, frivillighet og nasjonale aktører.

8.2 anbefalinger videre

Prioriteringer for Distriktssenteret

Distriktssenteret bør ta en tydelig rolle som en støttespiller for kommuner og frivillighet. Deltakerne peker særlig på behovet for å:

- Gi kommuner og frivillighet konkrete hjelpemidler som ferdige maler, enkle sjekklister og praktiske verktøy som kan tas i bruk direkte i arbeidshverdagen.
- Gjøre forskningsbasert kunnskap anvendbar, oversette forskning til praksis og dele erfaringer ved å beskrive tydelige, distriktsrelevante eksempler og anbefalinger som viser hvordan ting kan gjøres i praksis.
- Være en aktiv innovasjonsvenn – en trygg sparringspartner som kan lytte, utfordre og bidra i konkrete utviklingsprosesser, særlig i små distriktskommuner som ofte står alene.
- Bygge levende nettverk over tid; etablere og holde i møteplasser hvor kommuner og frivillighet kan dele erfaringer, lære av hverandre og få støtte også mellom prosjekter.

Innspill til kommuner

Det ble løftet fram flere gode råd og ønsker for å styrke kommunenes samskaping med frivilligheten:

- Skap tydelige og trygge rammer for samarbeid gjennom klare roller, avtaler og forventninger og ha en fast kontaktperson.
- Forankring i både administrasjon og politikk må styrkes, slik at samskaping ikke blir et sideprosjekt, men en del av den ordinære tjenesteutviklingen.
- Prioriter relasjonsbygging og jevnlig dialog, også i uformelle kanaler, for å styrke tillit og forståelse.
- Gjør det enkelt å bidra ved å redusere unødvendige søknader og krav, særlig for små tiltak og lokale initiativ.
- Involver frivilligheten tidlig i idéutvikling og planlegging, ikke først når avgjørelsene allerede er tatt.
- Styrk intern kompetanse slik at ansatte vet hvordan de samarbeider godt og ryddig med frivillige.
- Ha rutiner for å fange opp og støtte og koordinere lokale initiativ raskt, da samskaping ofte starter med små ideer fra ildsjeler.

Innspill til politikkutvikling sentralt

Fra deltakerne kom det tydelige signaler om hva som bør løftes på systemnivå for å styrke samskaping som arbeidsform:

- Tydeligere regelverk og veiledning i gråsoner mellom frivillig innsats og lovpålagte kommunale tjenester, spesielt innen helse- og omsorgsfeltet.
- Mer forutsigbare og langsiktige finansierungsordninger, som i større grad støtter implementering, drift og videreføring – og ikke bare kortvarige utviklingsprosjekter.
- Nasjonale føringer som gir kommunene trygghet og handlingsrom, slik at samskaping ikke blir oppfattet som risikofyllt eller i konflikt med ansvar og regelverk.

Forskningsspørsmål

Deltakerne løftet fram flere områder der det trengs mer kunnskap for å forstå og videreutvikle samskaping i distriktene. Særlig ble det pekt på behovet for å ha “distriktsbrillene” på med tanke på å:

- Finne ut om samskaping faktisk gir de resultatene man ønsker, og hvilke samarbeidsformer som fungerer best.
- Undersøke forskjeller mellom små og store kommuner – både i behov, rammer og hva slags samskapings-modeller som passer.
- Lære mer om frivilliges motivasjon, hva som får dem til å bli eller falle fra, og hvordan kvaliteten på frivillig innsats blir opplevd.
- Forstå hvordan brukere og innbyggere opplever samskapte tjenester.
- Belyse gråsonene mellom frivillighet og lovpålagte tjenester, særlig innen helse og omsorg.
- Se nærmere på om man kan utvikle én felles modell for samskaping, eller om ulike kommuner trenger ulike måter å jobbe på.

Råd til frivilligheten

- Vær tydelig på rolle og grenser: Frivillig innsats skal supplere og ikke erstatte kommunens ansvar.
- Delta tidlig i utviklingsarbeid ved å bidra i idé- og planleggingsfasen og ikke bare i gjennomføring.
- Bygg relasjoner og dialog fordi gode relasjoner, tillit og faste kontaktpunkter med kommunen er avgjørende.
- Etterspør struktur og støtte og be om klare avtaler, rutiner, opplæring og tydelig koordinering.
- Legg til rette for fleksibel frivillighet ved å tilby ulike former for engasjement med varierende forpliktelse.
- Del erfaringer, også utfordringer med samarbeidsparter, da åpen erfaringsdeling gir læring og bedre samskaping.
- Ta vare på frivillighetens egenart ved å legge til rette for frivilligheten som en sosial og demokratisk kraft, slik at den ikke blir bare en ressurs i tjenesteutvikling

9. Vedlegg

9.1 Vedlegg deltagere

Navn (Fornavn)	Navn (Etternavn)	E-post	Telefon	Organisasjon	Rolle/Stilling
Laila	Tingvold	laila.tingvold@ntnu.no	982451	Senter for omsorgsforskning NTNU	Professor
Trude	Kvam Ulleland	tku@verdighetsenteret.no	47	Verdighetsenteret	
Susanne Solvi	Fagerbakke	ssf@verdighetsenteret.no	995798	Stiftelsen Verdighetsenteret	Rådgiver
Synnøve	Rykkel	Synnove@friskus.com	941575	57 Friskus	Prosjektleder helse, oppvekst og inkludering
Marthe	Haugland		481682	Friskus Distriktssentere	Digitaliseringsrådgiver
Trude	Risnes	trude.risnes@kdu.no	87	t	Seniorrådgiver
Borghilde	Caroline	borghild.ulshagen@aal.kommune.no	992878	98 Ål kommune	Kommunalsjef
Eugene	Guribye	eugu@norceresearch.no	951616	74 Norce	Forsker 1
Lars U.	Kobro	kobro@usn.no	909425	61 USN-SESAM	Seniorforsker
Gard	Høibjerg	gard.hoibjerg@ideas2evidence.com	909485	39 Ideas2evidence	Seniorutreder
Ingrid	Køhler	ingrid.kohler.knutsen@helsedir.no	402264	Helsedirektoratet	Spesialrådgiver
Eivind	Hageberg	eivind.hageberg@ideas2evidence.com	913218	04 Ideas2evidence	Seniorutreder
Christine	Walnum	christine.walnum@kdu.no	979863	65 t Distriktssentere	Rådgiver
Maria	Almli	maria.almli@kdu.no	416477	47 t Distriktssentere	Kommunikasjonsrådgiver
Gijs	Mans	gijns@norgesfrivilligsentraler.no	988179	52 Norges Frivilligsentraler	Generalsekretær
Vigdis	Melby	Vigdis.Grete.Bergstol.Melby@rollag.kommune.no	976939	20 Rollag kommune, helse og omsorg	Avdelingsleder H/O Hjemmesykepleie og institusjon
Connie	Skogen	connie.skogen@rollag.kommune.no	472774	72 Rollag kommune	Demenskoordinator
Linda	Abrahamsen	lka@rollag.kommune.no	409124	63 Rollag og Veggli Frivilligsentral	Daglig leder

Johanne Kristiansen	joanne.kristiansen@bomlo.kommune.no	453826 Bømlo	Rådgjevar folkehelse og frivillighet
Hanne Kristoffers Falch	en hanne.kristoffersen@kdu.no	472366 Distriktsentere	Seniorrådgiver
Håkon Trætteberg	h.s.tratteberg@samfunnsforskning.no	Institutt for 920543 samfunnsforskning	Forsker
Turid Hilde	Gåsbakk thg@aal.kommune.no	08 ing	leiar Ål frivilligsentral
Nina Myklebust	nina.beate.myklebust@helsedir.no	Senteret for et aldersvennlig Norge / 906971 Helsedirektorat	Fungerende leder
Anne Johannessen	en post@bomlo.frivilligsentral.no	01 et	Daglig leder
		930610 Bømlo	
		66 Frivilligsentral	

For å få fram den brede kompetansen hos deltagerne på verkstedet legges ved en mer utfyllende beskrivelse av deres bakgrunn:

Susanne S. Fagerbakke fra Verdighetsenteret

Susanne jobber i avd. Frivillighet og kultur, bl.a med kurs og etterutdanning i strategisk samarbeid mellom frivillig- og kommunal sektor. Verdighetsenteret er en aktiv stemme i det offentlige ordskiftet om [kommunal frivillighet](#), styring og [samspill](#).

Laila Tingvold fra Senter for omsorgsforskning, NTNU

[Laila](#) er professor, med særlig forskningsinteresse for organisering og utvikling av helse- og omsorgstjenester, bl.a endring [i roller og oppgavfordeling i omsorg mellom offentlige tjenester, frivillige, pårørende](#). Laila leder for tiden et forskningsprosjekt om nye modeller for omsorg og ageing-in-place.

Johanne Kristiansen fra Bømlo kommune og Anne T. Johannessen fra Bømlo frivilligsentral

Johanne er rådgiver for folkehelse og frivillighet i kommunen, og Anne er daglig leder i frivilligsentralen. Kommunen, frivilligheten og frivilligsentralen har et [bredt samarbeid, basert på frivilligpolitisk plattform](#), og kommunen har startet samarbeid med Verdighetsenteret om kurs og videreutdanning i samarbeid kommune – frivillighet.

Synnøve Rykkel og Marthe Haugland fra Friskus

Synnøve og Marthe er digitaliseringsrådgivere og prosjektledere i [Friskus Sosialentreprenør](#) og samarbeider med kommuner og frivillighet om å utvikle tjenester som bidrar til å øke deltakelse i aktivitet og sosiale fellesskap.

Eugene Guribye fra Norce Research

[Eugene](#) er professor med særlig forskningsinteresse for offentlige aktører og frivillige organisasjoner i innovasjon og samskaping, bl.a bidratt til å utvikle samskappingsplattformen [Med hjerte for Arendal](#). Eugene sitter i styret for Nasjonalt forskernettverk for innovasjon i offentlig sektor [INNOFF](#), er vert i podcasten [Fremtidens kommuner](#) og medlem av [Innovasjons- og samskappingsutvalget](#)

Lars U. Kobro fra USN-SESAM

[Lars](#) er seniorforsker med bred erfaring bl.a fra regionalforskning, innovasjon, sosialt entreprenørskap, samskaping, brukermedvirkning og endringsprosesser i organisasjon og ledelse. Lars er forfatter av [La oss gjøre det sammen – en håndbok i lokal samskapende sosial innovasjon](#) og den ferske boka [Jakt på samskaping i kommunale rammer](#).

Vigdis Melby og Connie Skogen fra Rollag kommune, Linda Abrahamsen fra Rollag og Veggli frivilligsentral

Vigdis er avdelingsleder for hjemmetjenesten og Rollag bygdeheim, og Connie er demenskoordinator. Linda er daglig leder i frivilligsentralen. Kommunen og frivilligsentralen har en rekke samarbeidsprosjekter og [jobber aktivt med å utvikle frivilligstrategi og lokal praksis for samarbeid](#).

Gard Høibjerg og Eivind Hageberg fra Ideas2evidence

[Gard](#) er seniorutreder og sosialantropolog med doktorgrad i offentlig innovasjon. [Eivind](#) er seniorutreder og fagansvarlig for fagområdet integrering. Gard og Eivind er medforfattere av [rapporten Sammen om velferdstjenester?](#) En kartlegging av samarbeid mellom frivilligsentraler og kommuner i distrikts-Norge, på oppdrag fra Distriktssenteret.

Ingrid Køhler Knutsen fra Helsedirektoratet

[Ingrid](#) er spesialrådgiver med ansvar for eldreforhøringen Bu trygt heime. Ingrid vil i arbeidsverkstedet snakke om rettslige rammer for samarbeid ut fra [Helsedirektoratets rundskriv og veileder](#).

Nina Myklebust fra Senteret for et Aldersvennlig Norge

[Nina er fungerende leder i senteret](#), som jobber bredt med kunnskapsutvikling og formidling om aldersvennlig og bærekraftig samfunnsutvikling, med et [vidstrakt samarbeid på kryss og tvers av sektorer og samfunnsområder](#).

Gijs Mans fra Norges Frivilligsentraler

Gijs er [generalsekretær for interesseorganisasjonen og ressursenteret](#). Norges Frivilligsentraler har bidratt til i høstens [aktuelle ordskifte](#) om [samspill og samskaping kommune – frivillighet](#).

Håkon Trætteberg fra Institutt for samfunnsforskning

[Håkon](#) er forsker og tilknyttet [Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor](#) hvor han forsker på ideelle velferdsleverandører, frivillighet i velferden og relasjonen mellom frivillige organisasjoner og det offentlige. Han har særlig interesse for spørsmål om velferdsmiks – altså om det er [offentlige, ideelle eller kommersielle aktører som leverer tjenester til befolkningen](#). Tematikken er dagsaktuell, bl.a synliggjort i [høstens debatt i Kommunal Rapport](#). Håkon deltar i [forskningsprosjekt om frivillighet i distriktene](#), som ser på frivillighetens rolle i å skape velferdstjenester og sosiale strukturer i områder med fallende folketall.

Borghild Ulshagen fra Ål kommune og Turid Hilde Gåsbakk fra Ål Frivilligsentral

Borghild er kommunalsjef for helse og omsorg, og Turid Hilde er dagleg leiar for frivilligsentralen. Ål kommune ble [i 2024 nominert av KS og Frivilig Norge til årets frivilligkommune](#), bl.a for sitt arbeid med frivillighetsstrategi.

Christine Walnum, Hanne Falch Kristoffersen, Trude Risnes og Maria Almli fra Distriktssenteret

[Christine, Hanne og Trude jobber med distriktskommuner](#) i samskaping om velferdstjenester og tilbud. Maria jobber med innholdsutvikling og publisering på distriktssenteret.no, hun er også spaltist i Nationen.